

Artikelarkiv Arvesølv 2007

Fra Poul Madsens erindringer

af Viggo Andersen

Poul Madsen var født i Asnæs på Sjælland i 1910. Han mistede meget tidligt sin far og blev opdraget hos sin bedstemor. I 1919 rejste Pouls mor Johanne til Fyn og blev husbestyrerinde hos Marius Poulsen på Dræby Fed. Hun tog Poul og hans to søskende med herover, og et par år efter blev hun og Marius gift.

Efter endt skolegang gik Poul hjemme og hjalp sin stedfar med at passe gården. Marius var ivrig jæger og fisker, og Poul fik lært både at stange og glibbe ål. Senere blev han ivrig gymnast og fodboldspiller og var med til at stifte Munkebo Idrætsforening.

I begyndelsen af 1930-erne blev han gift med naboens datter Ella Fischer, og de overtog i 1936 stedfaderens gård "Sølykke". De fik to børn, Elly og Carlo. I 1962 blev Poul valgt som konservativt medlem af det første sogneråd efter "systemskiftet", hvor socialdemokraterne overtog formandsposten. Han forlod rådet igen i 1966.

I mange år kørte han mælk fra fedboerne til Munkebo Mejeri, og han var snefoged på Dræby Fed i en årrække. Her følger Poul Madsens egen beretning om hans møde med Fyn:

Mit møde med Fyn blev vel nok den største omvæltning, man kan tænke sig. Det har vel også nok været en omvæltning for min mor, men hun har jo nok bedre kunnet forudsige begivenhederne.

Skolen, som jeg så hen til med megen interesse, blev en så katastrofal skuffelse, at det vel påvirkede mig for mange år. Sproget var jo også nok et handicap i den første tid. Jeg syntes, de vendte det hele bagvendt. Jeg kunne til nød fatte, hvad det var at være visnæs - der sagde jeg jo næsvis. Men hvad det var at være noled, det anede jeg ikke - og der var jo mangfoldige ord, der var anderledes. Til gengæld har de jo nok også opfattet mine udtalelser mærkeligt, men dette kom jeg vel ret hurtigt over, hvorimod det første møde med skolelæreren blev den helt store tragedie.

Nu var der jo også en stor forandring på selve skolerne, idet det var en 6-klasses skole jeg kom fra med en lærer næsten i hvert fag. Her var der en 4-klasses skole med en lærer til det hele. Jeg synes også at afstanden til skolen var umådelig, selv da jeg fik cykel. Sproget gjorde vel også, at jeg fra første færd kom på kant med skolelæreren. Men havde jeg fået lov til at vænne mig lidt til atmosfæren, havde det sikkert heller ikke blevet nogen katastrofe.

Det første han spurgte mig om var, om jeg kunne skrive, og det blev jeg så senere klar over, var hans store kæphest. Det mente jeg jo nok, jeg kunne og fremviste den skrivebog, som jeg havde medbragt fra Sjælland. Det første han gjorde, da han havde set den, var at han krammede den sammen og puttede den ind i

kakkelovnen med ordene: "Nu skal jeg lære dig at skrive" Hvorefter jeg fik en bog udleveret med hans egen forskrift.

Han havde en helt anden måde at skrive på, end den jeg var vant til. De små bogstaver, jeg var vant til, begynder med en opstreg og de store med et naturligt hoved, hvorimod han brugte en klat og en slags krog. Det var en meget svær overgang at huske. Vi blev så kaldt op til katederet, hvor han residerede. Hver gang jeg var begyndt med en opstreg eller et forkert hoved, så skulle den hånd, der havde gjort det, have to slag inde i hånden af en afskåret tavlerem for hver opstreg.

Det var selvsagt umuligt at skrive med en død hånd. Det var mig umuligt at forstå ham, når han læste noget op, f. eks. når han læste historie - han havde lidt sammenblandet sprog af jysk og fynsk. Det har muligvis været noget sjovt han læste, for de andre børn hylede af grin, hvilket jeg ikke mente jeg kunne, når jeg ikke forstod et kuk. Men pludselig for han hen og gav mig en lussing for ikke at høre efter.

Enden blev vel nok, at jeg blev trodsig, efter hvad jeg mente var en så uretfærdig behandling. Det var den fuldendte modsætning til de lærere, jeg kom fra - og det med skrivebogen gjorde jo nok, at jeg aldrig tilgav ham. For mig var det et medbragt klenodie - og så se den blive fortæret af ilden.

Nu fik han nok heller aldrig brug for min tilgivelse, men han fik da gjort mig så led og ked af skolen, at jeg kom til at hade den, hvor jeg ellers havde længtes hen hver dag. Der var jo ingen at klage til, hvad vel heller ikke havde nyttet noget, mod en så egenrådig skolelærer i sognet, hvor kun hans ord var lov og ret.

Jeg ville bare have fået prædikatet sløv og doven, hvad jeg også i forvejen blev betegnet som af ham. Men jeg siger som Skriverhans i Eventyr på Fodrejsen: "Er dette lands lov og ret, så siger jeg, at loven hun er slet."

Nu fik jeg vel nok de sidste par år af skolegangen lidt oprejsning, idet vi fik en ny lærer og kom af med den gamle, der i den grad havde ødelagt min appetit på skolen - og nu blev det for mig omtrent, som jeg var vant til på Sjælland, og jeg fik et ganske fint forhold til ham, der havde en helt anden indlæring og forståelse.

Selvom jeg mener, at de sidste par år med flere af fagene var helt overflødige for eksempel religion og Danmarkshistorie - da jeg overhovedet ikke læste på det de sidste par år, for min huskelære var da ikke gået tabt - så især med den nye lærers metode, at vi skulle genfortælle i stedet for den anden, hvor det skulle remses ordret efter bogen, hvilket vel ikke gav større forståelse. Jeg husker da også, at jeg var ked af det, da jeg skulle forlade skolen, men nu var drømmene om en videregående fuldkommen bristet.

Men en ting havde min skolegang her bevirket, at da jeg senere som voksen, og der blev strid mellem byerne om skolernes sammenlægning, skulle tage stilling for eller imod Centralskole, så gik jeg imod dem her fra denne side. Selvom jeg af

Poul Madsen som snefoged ca. 1942

taktiske grunde ikke ligefrem udbasunerede det, så lå min stemme for Central-skolen, idet jeg indså, at en fortsættelse med kun en lærer var alt for ensporet, selvom læreren var aldrig så dygtig.

Andre ting end netop skolegangen har vel også medvirket til større forandring. Jeg var helt og holdent vokset op uden en far i huset. Måske kan jeg bedst sandsynliggøre det ved, at jeg ikke som så mange fra min aldersklasse kan huske, at en flaske snaps kostede 50 øre. Det havde jeg jo aldrig set i huset, før jeg kom her til Fyn.

En far som jeg jo også fik, blev stadig ved med at være onkel Marius. Bedsteforældre fik jeg jo også lige pludselig igen, da min stedfars svigerforældre levede. De var jo i øvrigt min mors moster og onkel, hun var jo så kusine til deres datter, der døde temmelig ung. Mit første møde med den, der skulle blive mit livs skæbne, husker jeg også.

Oppe uden for porten – hun så forfrossen ud – det har jo været i vinterdage, da vi kom her i november. Men jeg tænkte, at det var da en værre lille blegfis, og så var det kun en tøs – havde det endda været en dreng. Senere skiftede jeg jo mening, men det er jo, som der siges, en helt anden historie.

Nu var jeg jo nok vokset op på landet, men dog ikke i berøring med kreaturer af nogen art. Nok havde jeg lidt kendskab til vandet med kanalen, der går hele Lammefjorden rundt, men det var en anden art her, hvor der var udsejling, og dette blev vel nok en af mine største trøst og adspredelser, især da min (sted)far var meget ivrig efter at komme derud – og jeg i reglen var med. Jeg fik derved en del erfaring og indsigt, så jeg hurtigt begyndte at stange ål på egen hånd, hvad der var mest almindeligt den gang. Men i den bedste sommertid var det glibningen, som var aktuelt.

Men efterhånden var der så meget andet der bød sig til, så andre ting måtte glide i baggrunden. Det var mest idrætten og navnlig boldspillet, jeg blev optaget af. Hvad jeg ikke var fremmed for, idet jeg havde spillet en del på Sjælland.